

Pre-School Teachers' Social Media Addiction

Servet KARDEŞ¹– Şeyma DİLEK²

Article Info

Received:
23.07.2022
Accepted:
22.09.2022
Online:
29.09.2022

Anahtar kelimeler:
Preschool education,
social media,
addiction.

Abstract

Social media is used in many areas such as news, gaming, sharing, social relations, gaining information and education. However, in some cases, excessive use of social media may cause addiction in individuals. This study aims to examine the social media addiction of preschool teachers in terms of several variables. For this purpose, one of the quantitative research model, the descriptive survey model, was used. The sample of the study consists of 462 preschool teachers selected by random sampling method. Personal information form and Social Media Addiction Scale-Adult Form (SMDS-SF) were used to collect data in this study. The data obtained from this study were analyzed in SPSS program. Descriptive statistics, t-test, ANOVA and to determine the source of the difference Scheffe test were performed. As a result of the study, it was found that preschool teachers mostly used social media for daily news, communication and sharing. It was concluded that teachers' social media addiction does not differ according to gender, age and the purpose of using social media. Another important result of the study is that novice teachers have a higher level of media addiction compared to experienced teachers.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları

Makale Bilgisi

Geliş:
23.07.2022
Kabul:
22.09.2022
Yayın:
29.09.2022

Anahtar kelimeler:
Okul öncesi eğitim,
sosyal medya,
bağımlılık.

Öz

Sosyal medya; günlük haber okuma, oyun, paylaşım, sosyal ilişkiler kurma, bilgi alma ve eğitim gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Ancak bazı durumlarda sosyal medyanın aşırı kullanımı, bireylerde bağımlılık yaratabilmektedir. Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıklarını çeşitli değişkenler açısından irdelemek için yapılmıştır. Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel tarama yöntemi/modeli kullanılmıştır. Mevcut araştırmanın örneklemini basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 462 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS paket program aracılığıyla yapılan betimsel istatistik, t-testi, ANOVA ve farkın kaynağını belirtmek için yapılan Scheffe testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmeni, sosyal medyayı en çok günlük haber okuma, iletişim ve paylaşım amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılıklarının cinsiyete, yaşa ve sosyal medyayı kullanım amaçlarına göre farklılaşmadığı görülmüştür. Ayrıca araştırmadan elde edilen sonuca göre mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, sosyal medya bağımlılıkları daha deneyimli öğretmenlere oranla daha yüksektir.

¹ Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye, ORCID: 0000-0002-4230-6628, kardesservet@gmail.com

² Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, ORCID: 0000-0001-6811-8820, seymadilek07@gmail.com

To cite this article in APA Style:

Kardeş, S. ve Dilek, Ş. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıkları. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 41-51.

Giriş

Sosyal medya dijital bir platformu ifade etmektedir. İnternet tabanlı program, internet sitesi ve uygulamalar hayatı kolaylaştıran, bilgi paylaşımını hızlandıran ve kullanıcılar arasında yoğun etkileşim oluşturan bir mecra (Cao, Ajjan ve Hong, 2013). Web 2,0 uygulamaları olarak bilinmekte olan etkileşimli internet siteleri sayesinde, internetle ilgili çok fazla bilgi sahibi olmayan bir kullanıcı bile kendisine ait fotoğraf ve videolar aracılığıyla geniş kitlelerle bilgi paylaşımında bulunabilmektedir (Krämer ve Winter, 2008). Sosyal medya, geleneksel medyaya alternatif olan hatta son yıllarda gençlerin daha yoğun tercih ettiği bir akım olarak ifade edilebilir. Sosyal medya anlık bilgi paylaşımına olanak verir. Bu yüzden günlük haber okuma ve kitlelere ulaşmak için son yıllarda yoğun şekilde kullanılmaktadır. Alanyazında sosyal medya kavramını açıklayan birçok tanım bulunmaktadır. Boyd ve Ellison (2007) sosyal medyayı insanların kişisel profil oluşturdukları, diğer insanlarla iletişim kurdukları ve çeşitli ilgi alanlarına göre paylaşımında buldukları ortamlar olarak tanımlarlar.

Bağımlılık bir varlığa, kişiyi veya kimseye yönelik karşı koyulmaz bir şekilde duyulan hissiyat veya başka bir istem ile kontrol edilme olarak açıklanabilir (Uzbay, 2009). Geniş anlamıyla bağımlılık kavramı fiziksel, bilişsel ve duygusal reaksiyonların oluşmasına sebep olan şeye alışma olarak tanımlanabilmektedir (Byun ve diğerleri, 2009). Sosyal medya kullanım oranları, sosyal medya bağımlılığı hakkında fikir vermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda Türkiye nüfusunun %64'ünün (54 milyon kişi) aktif sosyal medya kullanıcısı olduğu ifade edilmektedir (Kemp, 2020).

Günümüzde yaygın olarak kullanılan sosyal medya uygulamaları Facebook, YouTube, Twitter ve Instagramdır. En çok kullanılan sosyal medya sitesi olan Facebook, yeni insanlarla tanışma, kendini ifade etme isteği, oyun oynama, boş vakitleri değerlendirmek için kullanılmaktadır (Hew, 2011). Twitter kullanıcıların 280 karakterle sınırlandırılmış kısa mesajlar atmalarına imkân sağlar (Nagle, 2018). Dünyada günlük atılan tweet sayısı 500 milyonun üzerindedir (Dönmez, Odabasi ve Erol, 2012). Twitter sayesinde bireyler güncel olayları takip edebilir, gündemde olan olaylarla ilgili bilgi edinir ve bu konular hakkında fikir sunabilirler. Twitter aynı zamanda bir konu hakkında gündem oluşturmak içinde kullanılmaktadır. Bir video paylaşım sitesi olan Youtube uygulaması ile kişiler videolar paylaşabilir ve bu uygulamada var olan diğer videoları izleyebilirler. 2020 verilerine göre aylık ortalama 2 milyar kişi YouTube adlı internet sitesini ziyaret etmekte ve site üzerinde günlük 1 milyar saatlik video izlenmektedir. Bir diğer uygulama olan Instagram çevrim içi mobil fotoğraf ve video paylaşımına izin veren bir uygulamadır. Kullanıcıların fotoğraf ve video çekip bunu herkesle veya özel olarak paylaşmalarını sağlar. 2020 yılı verilerine göre 928 milyon kişi Instagram kullanmakta ve günlük milyondan fazla fotoğraf yüklenmektedir (Kemp, 2020).

Son yıllarda sosyal medya kullanımı, kişilerin hayatlarını kolaylaştırmakta ve kendilerini ifade edebilecekleri mecralar oluşturmaktadır (Akbulut, 2018). Bu sosyal medya mecraları artış gösteren kullanımlarıyla dikkat çekmektedir. Sosyal medyanın bireylerin hayatında ve toplumun genelinde ne kadar etkin ve yaygın olduğu düşünüldüğünde, sosyal medya bağımlılığı kavramının üzerinde durulması gerektiği söylenebilir (Ünlü, 2018). Sosyal medya platformları bireylerin eğlenme, oyun oynama, sosyalleşme, vakit geçirme, haber alma ve diğer kişilerle iletişime geçme ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Allen, Ryan, Gray, McInerney ve Waters, 2014; Cox ve Mcleod, 2014; Hogan ve Strasburger, 2018). Ancak bireyler sosyal medyayı istenmeyen ilişkiler ve bağlantılar, yanlış bilgiye ulaşma, yalnızlık ve depresyon gibi duygularından kaçınmak için kullanırlar ise bazı sorunlarla karşılaşabilirler (Chassiakos, Radesky, Christakis, Moreno ve Cross, 2016). Yapılan araştırmalar yetişkinlerin sosyal medyayı aktif kullanmalarının uyku problemleri, kıskançlık, kaygı, depresyon, yalnızlık, düşük özgüven ve düşük yaşam memnuniyeti gibi sorunlara yol açtığını

göstermektedir (Bányai ve diğerleri, 2017; Blachnio ve diğerleri, 2017; Elphinston ve Noller, 2011; Koç ve Gülyavaş, 2013; Longstreet ve Brooks, 2017; Pantic, 2014; Satıcı ve Uysal, 2015). Ayrıca sosyal medya kullanıcıları, sosyal medyada siber zorbalık davranışı ve uygun olmayan cinsel içerikli konuşmalara maruz kalabilirler (O’Keeffe ve Clarke-Pearson, 2011).

Sosyal medyanın aşırı ya da zorlayıcı kullanımı Mergel (2012) tarafından “Sosyal medya ile ilgili aşırı ilgili olma, sosyal medyada oturma açmak ve kullanmak için kontrol edilemeyen aşırı bir istek duyma, sosyal medyada, diğer önemli yaşam alanlarında bozulmaya neden olacak kadar fazla vakit geçirme” şeklinde açıklanmaktadır. Sosyal medya bağımlılığı; internet bağımlılığı, bilgisayar bağımlılığı, telefon bağımlılığı, çevrim içi oyun bağımlılığı, çevrim içi alışveriş bağımlılığı gibi bağımlılıkları da içermektedir (Kuss ve Griffiths, 2017; Moqbel ve Kock, 2018).

Sosyal medya öğretmenler arasında da gerek iletişim gerekse etkinlik paylaşımı için oldukça popüler bir alandır. Öğretmenler, meslektaşları ile iletişim kurup Facebook’tan, Instagram’dan sayfalar açarak etkinlik paylaşımları yapabilmekte, aynı zamanda YouTube’dan kanallar açıp velilerle de iletişim sağlayabilmektedirler. Dahası son yıllarda Pinterest adlı uygulama ile de bazı öğretmenler etkinlik paylaşımı yapmakta ve bu internet sitesi içeriği ile bağımlılık oluşturmaktadır (Leong, Hew, Ooi, Lee ve Hew, 2019). Bu nedenlerden dolayı sosyal medya artık öğretmenler için çok fazla vakit geçirilen ve eğitim-öğretim sürecinde aktif kullanılan bir mecra haline gelmiştir. Bu çalışmanın sosyal medyayı yoğun biçimde kullanan okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılık seviyeleri hakkında fikir verebileceği düşünülmektedir.

Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıklarının incelenmesinin, bu alandaki eksikliklerin giderilmesi ve bu konuyla ilgili çözümlerin bulunmasına yardımcı olacağı öngörülmektedir. Alan yazında okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılığı ile ilgili yeterince çalışma olmadığı için bu çalışmanın alanyazına derinlik kazandırması beklenmektedir.

İnternet ve teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesi ve internetin en önemli kullanım alanlarından birisi olan sosyal medya uygulamalarının yaşam alanlarında kullanımının çoğalması ile birlikte sosyal medya bağımlılığı da artış göstermiştir (Griffiths ve Kuss, 2011). Alan yazında okul öncesi öğretmenlerinin medya okuryazarlığı ve medya kullanımları ile ilgili araştırmaların (Avcı ve Er, 2019; Tekin Işıkoğlu Erdoğan, 2020; Veziroğlu-Çelik, Acar, Bilikci, Şahap ve Yalvaç, 2018) yer aldığı görülmüş ancak sosyal medya bağımlılıkları ile ilgili araştırmanın olmadığı bu anlamda bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı öngörülmüştür. Bu kapsamda mevcut araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıklarının çeşitli değişkenlerine göre irdelenmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıkları ne düzeydedir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya kullanım amaçları nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya kullanımları cinsiyete, yaşa ve mesleki deneyime göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, hâlihazırda yer alan bir grubun durumuna müdahale etmeden,

grubun belli özelliklerini belirleyip ele almak için verilerin toplanmasını amaç edinen çalışmalar için kullanılmaktadır. Bu araştırma modeliyle birden fazla değişken arasındaki farklılıkların varlıkları ve dereceleri belirlenmeye çalışılmaktadır. (Büyüköztürk, 2009; Fraenkel ve Wallen, 2006; Karasar, 2012). Mevcut araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin ve sosyal medya bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından farklılıklarının belirlenmesi amaçlandığı için betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, Millî Eğitim Bakanlığı'nda çalışmakta olan okul öncesi öğretmenliği yapmakta olan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada basit rastgele örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Basit rastgele örneklemin temel özelliği örneklemin güçlü bir şekilde evreni temsil ediyor olması ve örnekleme seçilmenin eşit ve bağımsız olmasıdır. Ayrıca Fraenkel ve Wallen (2009) örneklemin sistematik olarak veya tesadüfi bir şekilde seçilemediği zamanlarda, araştırma için rahat bulunabilecek kişilerden örneklemin seçilebileceğini ifade etmişlerdir. Araştırmada ulaşılan öğretmen sayısı 462'dir. Araştırmaya katılan öğretmenlerle ilgili demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Sosyal Medya Bağımlılıkları

		N	SS	X
Cinsiyet	Kadın	442	11.91	45.82
	Erkek	21	13.46	48.19
Yaş		463	6.6	33.3
Mesleki Deneyim	1-3 yıllık	80	48.67	11.27
	4-6 yıllık	80	47.28	12.01
	7-9 yıllık	80	46.28	10.81
	10 yıl ve üstü	222	44.30	12.46

Tablo 1'de, örneklem grubunun cinsiyet, yaş, sosyal medya kullanımı ve mesleki deneyimlerinin dağılımları incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 442'si kadın, 21'i erkektir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalaması 33.3'tür. Mesleki deneyim açısından bakıldığında ise öğretmenlerin büyük bir kısmının 10 yıl ve üstünde deneyime sahip oldukları belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya dâhil olacak olan gönüllü öğretmenlere, araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Böylece istedikleri zaman, hiçbir mazeret olmaksızın araştırmadan çekilebilecekleri ifade edilmiştir. Öğretmenlerin kişisel verilerinin güvenliği açısından isimleri ve soyadları alınmamış, doldurdukları formlara sadece isim ve soyadlarının baş harflerini yazmaları istenmiştir.

Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak eğitimcilere yönelik demografik bilgileri almayı amaçlayan demografik bilgiler formu ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) kullanılmıştır. SMBÖ-YF 18-60 yaş arasındaki bireylerin sosyal medya bağımlılıklarının tespiti için uygulanmaktadır. Cengiz Şahin ve Mustafa Yağcı (2017) tarafından geçerlik ve güvenilirlik araştırması gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği ile ilgili sonuçlarda, SBMÖ-YF'nun yetişkinlerin sosyal medya bağımlılıklarını değerlendirmek için uygun bir ölçme aracı olduğu görülmektedir. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20'dir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri toplama süreci koronavirüs salgını tedbirleri kapsamında yüz yüze eğitim olmadığı için sosyal medya ağları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla ölçek ve demografik bilgi formu google docs programına yüklenmiş, ölçekle ilgili bilgiler, araştırmanın amacı ve araştırmacıların iletişim bilgilerine bu ölçekte yer verilmiştir. Araştırmanın verileri SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiş ve araştırmada anlamlılık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir. İlk olarak araştırma verilerinin normal dağılım gösterme durumuna bakılmıştır. Bu hususta yapılan analizlerde ortalama değer ile ortanca değer birbirine yakın olması (ortalama=45.93, ortanca=45.00) histogramın normal dağılım eğrisi görünümüne yakın olması (Tablo 1), Q-Q plot grafiğinde verilerin doğru boyunca yayılması (Şekil 1) ve basıklık ile çarpıklık katsayılarının Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre ifade edilen +1.5 ve -1.5 aralığında olması (çarpıklık değeri= 0.528; basıklık değeri= 0.188) nedeniyle verilerin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir. Bu duruma paralel olarak iki boyutlu bir değişken olan cinsiyet için bağımsız gruplar t-testi, ikinin üzerinde alt boyutu olan “Sosyal Medya Kullanım Amacı” ve “Mesleki deneyim” değişkenlerinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gerçekleştirilmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkeni için t-testi yapılırken yaş, deneyim ve sosyal medyayı kullanım amaçları açısından farklılıkları incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Son olarak da farklılığın nedenini bulmak için Post hoc testlerinden Scheffe testi uygulanmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında, okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medya bağımlılıklarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşma durumuna yönelik bulgulara yer verilmiştir. Tablo 2’de cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları sunulmaktadır.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları

Değişken		N	X	SS	t	p
Sosyal Medya	Kadın	442	45,8	11,9		
	Erkek	21	48,1	13,4	-.885	.377

Tablo 2’de görüldüğü gibi, yapılan bağımsız grup t-testi sonucuna göre ($t=-.885$, $p=.377$, $p>0.05$) sosyal medya bağımlılığı açısından erkekler ve kadınlar arasında anlamlı bir farkın oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3. Yaş Değişkenine Göre Pearson Korelasyon Testi Sonuçları

	Değişken	Pearson Korelasyon	Sig.* (2-tailed)
Sosyal medya	Yaş	-.203	.000

* $p<0.05$

Sosyal medya bağımlılığının yaş değişkenine göre incelenmesi için Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 3’te, yaş değişkeni ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında düşük düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. ($r=-.203$, $p<0.01$).

Yapılan çalışmada mesleki deneyimin sosyal medya bağımlılığı açısından anlamlı bir fark

oluşturup oluşturmadığı tespit edilmek istenmiş ve tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmıştır. Bulgular da Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Mesleki Deneyime Göre Anova Testi Analizi

	Kareler toplamı	Ortalama Kareler Toplamı	df	F	P	Farkın kaynağı*
Gruplar arası	1.348.549	449.516	3	3.167	.024**	1-4 (1-3 yıllık ve 10 yıl ve üzeri)
Sosyal Medya			4			
Grup içi	65.007.144	141.937	5			
			8			
			4			
			6			
			1			
Toplam	66.355.692					

* Scheffe analizi

** p<0.05

Analizden elde edilen sonuçlara göre mesleki deneyim ortalamalarının fark yarattığı görülmektedir. Anlamlı farkların elde edildiği sonuçların hangi gruplarda oluştuğunu tespit etmek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe uygulanmıştır.

Tablo 5. Mesleki Deneyime Göre Post-Hoc Testi Sonuçları (Scheffe)

(I) Mesleki Deneyim	(J) Mesleki Deneyim	Ortalamaların Farkı (I-J)	Sig.*
1-3 yıllık	4-6 yıllık	1.38926	.909
	7-9 yıllık	2.38750	.658
	10 yıl ve üstü	4.37320	.049*
4-6 yıllık	1-3 yıllık	-1.38926	.909
	7-9 yıllık	.99824	.964
	10 yıl ve üstü	2.98394	.298
7-9 yıllık	1-3 yıllık	-2.38750	.658
	4-6 yıllık	-.99824	.964
	10 yıl ve üstü	1.98570	.652
10 yıl ve üstü	1-3 yıllık	-4.37320	.049
	4-6 yıllık	-2.98394	.298
	7-9 yıllık	-1.98570	.652

* p<0.05

Tablo 5’te görüldüğü gibi, Post hoc testine göre mesleki deneyim açısından gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Post hoc testi sonucunda 1-3 yıllık deneyimi olan eğitimciler ile 10 yıl ve üstü deneyimi olan eğitimciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu farklılık 1-3 yıllık deneyime sahip olan öğretmenlerin lehinedir.

Bu çalışmada sosyal medya kullanımının hangi amaçlarla tercih edildiği tespit edilmek istenmiş ve sosyal medya kullanım amaçlarına yönelik tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmıştır. Sonuç olarak ele alınan bulgular da Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Sosyal medyanın kullanım amaçlarına göre Anova testi sonuçları

		Ortalama Kareler			F	P
		Kareler toplamı	Toplamı	df		
Sosyal Medya	Gruplar arası	890,915	222,729	4	1,558	.185
	Grup içi	65481,391	142,972	458		
	Toplam	66372,306		462		

Analiz sonuçlarına göre sosyal medya kullanım amaçlarının ortalamalarının fark yaratmadığı görülmüştür (F=1,558; p=.185, p>.05).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin sosyal medyayı en çok günlük haber okuma, iletişim ve paylaşım amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır. Benzer olarak Kırık, Arslan, Çetinkaya ve Gül (2015) her yaştan internet kullanıcılarının Facebook, YouTube, Twitter ve Instagram gibi sosyal medya ağlarına yoğun ilgi gösterdikleri ve günlük sosyal medya profillerini ziyareti arttıkça sosyal medya bağımlılığının da arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Dolayısıyla haber okuma, iletişim ve paylaşım yapılabilen bu internet sitelerinin yoğun bir şekilde kullanılması, öğretmenlerin sosyal medyayı haber okuma, iletişim ve paylaşım amaçlı kullandıkları bulgusunu destekler niteliktedir. Sosyal medyayı kullanım amaçlarına bakıldığında eğitimin ilk sıralarda yer almadığı görülmektedir. Oysa yapılan araştırmalarda (Abe ve Jordan, 2013; Alabdulkareem, 2015; Cao ve Ajjan, 2013; Chawinga, 2017; Demir, 2020; Gikas ve Grant, 2013; Masoumi, 2015; Moghavvemi, Sulaiman, Jaafar ve Kasem, 2018; Rasiah, 2014) sosyal medyanın eğitimde kullanımının, öğrencilerin öğrenme ortamını zenginleştirdiği, öğrenme sürecine olumlu etki ettiği ve öğrencilerin memnuniyetini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medyaya karşı ön yargılı olmaları, olumsuz tutuma sahip olmaları ve öğretmenlerin sosyal medya kullanma becerilerine sahip olmamaları, sosyal medyanın eğitim ortamında kullanılmamasının nedenleri olabilir (Donelan, 2016; Masoumi, 2015).

Araştırma sonucunda öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık puan ortalamalarına bakıldığında orta düzeyde sosyal medya bağımlılığına sahip oldukları görülmektedir. Sosyal medya bağımlılığının etkilerinin incelendiği araştırmalara bakıldığında; sosyal medyanın akademik başarıyı olumsuz etkilediği (Al-Menayes, 2015; Hou, Xiong, Jiang, Song ve Wang, 2019; Üztemur, 2020), bireyin özgüvenine (Andreassen, Pallesen ve Griffiths, 2017), benlik saygısına olumsuz etkide bulunduğu (Hawi ve Samaha, 2017) ve dolaylı olarak depresyona yol açtığı (Kırcaburun, 2016) ifade edilmektedir. Ayrıca sosyal medya bağımlılığının yaşam memnuniyetini düşürdüğü (Longstreet ve Brooks, 2017) ve sosyal ilişkilere zarar verdiği (Savci ve Aysan, 2017) belirtilmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerde ortaya çıkan orta düzey bağımlılığın öğretmenlerin öz güvenlerini, benlik saygılarını olumsuz etkileme ve depresyona yol açma ihtimali vardır. Bununla birlikte yaşam memnuniyeti azalan ve sosyal ilişkileri bozulan öğretmenlerin öğrencilere nitelikli bir eğitim veremeyeceği ifade edilebilir. Ayrıca çocuklar için sosyal medya alışkanlıkları ve bağımlılıklarını düzenlemek zor olduğu için, öğretmenler sosyal medya bağımlılığı konusunda öğrencilere örnek olmalı ve sosyal medyanın eğitim amaçlı, işlevsel kullanımı ile ilgili yol göstermelidirler (Leong ve diğerleri, 2019).

Mevcut araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin sosyal medya bağımlılıklarının cinsiyete göre değişmediği ve yaşlarıyla ilişkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarından farklı olarak Çam ve İşbulan (2012) erkek öğretmenlerin Facebook bağımlılıklarının

kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer araştırmada ise (Andreassen, Pallesen ve Griffiths, 2017) kadınların erkeklere oranla daha yüksek düzeyde sosyal medya bağımlısı olduğu ortaya koyulmuştur. Erdoğan ve Topuz (2020) ise bu araştırmanın sonucuna bezer şekilde internet kullanımı açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu kapsamda literatürde yer alan araştırmaların farklı sonuçlara işaret ettiği, kadınların ve erkeklerin sosyal medya bağımlılıklarının farklı gruplar için farklı sonuçlar gösterdiği görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer önemli sonucu mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, medya bağımlılıklarının deneyimli öğretmenlere oranla daha yüksek düzeyde olduğudur. Erdoğan ve Topuz (2020) benzer şekilde mesleki deneyimin sosyal medya bağımlılığı için farklılık yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum genç neslin akıllı telefonları ve sosyal medyayı yoğun olarak kullanmalarından dolayı beklenen bir sonuçtur. Benzer olarak Schleicher (2019) dijital katılımın gençlerde yetişkinlere göre daha yoğun olduğu sonucuna ulaşmıştır. Mevcut araştırmada sosyal medya bağımlılığının sosyal medyayı kullanma amacına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla sosyal medyayı haber alma, paylaşım ya da iletişim kurmak amaçlı kullanmanın bağımlılığa etkisi olmadığı görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen sonuçlarından hareketle mesleğe yeni başlayan öğretmenlere sosyal medyanın etkili kullanımı konusunda rehberlik edecek seminerler ve eğitim programları düzenlenmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Abe, P., & Jordan, N. A. (2013). Integrating social media into the classroom curriculum. *About Campus*, 18(1), 16-20.
- Akbulut, S. (2018). *Erişkinlerde sosyal medya bağımlılığı, beden imajı, sosyal anksiyete ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Alabdulkareem, S. A. (2015). Exploring the use and the impacts of social media on teaching and learning science in Saudi. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 182, 213-224.
- Allen, K. A., Ryan, T., Gray, D. L., McInerney, D. M., & Waters, L. (2014). Social media use and social connectedness in adolescents: The positives and the potential pitfalls. *Australian Educational & Developmental Psychologist*, 31(1), 18-31.
- Al-Menayes, J. J. (2015). Social media use, engagement and addiction as predictors of academic performance. *International Journal of Psychological Studies*, 7(4), 86-94.
- Andreassen, C. S., Pallesen, S., & Griffiths, M. D. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive behaviors*, 64, 287-293.
- Avcı, F. & Er, H. (2019). Investigation of teacher views on digital addiction and suggestions for solution. *Language Teaching and Educational Research*, 2(2), 132-159.
- Bányai, F., Zsila, Á., Király, O., Maraz, A., Elekes, Z., Griffiths, M. D., ... & Demetrovics, Z. (2017). Problematic social media use: Results from a large-scale nationally representative adolescent sample. *PLoS One*, 12(1), e0169839.
- Błachnio, A., Przepiorka, A., Senol-Durak, E., Durak, M., Sherstyuk, L., Błachnio, A., ... & Sherstyuk, L. (2017). The role of personality traits in Facebook and Internet addictions: A study on Polish, Turkish, and Ukrainian samples. *Computers in Human Behavior*, 68, 269–275.

- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of computer-mediated communication*, 13(1), 210-230.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Byun, S., Ruffini, C., Mills, J. E., Douglas, A. C., Niang, M., Stepchenkova, S., Lee, S. K., Loutfi, J., Lee, J. K., Atallah, M., & Blanton, M. (2009). Internet addiction: Metasynthesis of 1996-2006 quantitative research. *Cyberpsychology & Behavior. Cyberpsychol Behav.*, 12(2), 203-207.
- Cao, Y., Ajjan, H., & Hong, P. (2013). Using social media applications for educational outcomes in college teaching: A structural equation analysis. *British Journal of Educational Technology*, 44(4), 581-593.
- Chassiakos, Y., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M., & Cross C., (2016). Children and adolescents and digital media. *Pediatrics*, 138(5), e20162593.
- Chawinga, W. D. (2017). Taking social media to a university classroom: teaching and learning using Twitter and blogs. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 14(3), 1-19.
- Cox, D., & McLeod, S. (2014). Social media strategies for school principals. *NASSP Bulletin*, 98(1), 5-25.
- Çam, E., & İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 11(3), 14-19.
- Day, T., Chang, I. C. C., Chung, C. K. L., Doolittle, W. E., Housel, J., & McDaniel, P. N. (2021). The immediate impact of COVID-19 on postsecondary teaching and learning. *The Professional Geographer*, 73(1), 1-13.
- Demir, M. (2020). Öğretmenlerin sosyal medya üzerinden kendilerini açmalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 225-240.
- Dönmez, F. I., Odabasi, H. F., & Erol, O. (2012, March). Twitter for collaborative professional development. In *Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp.3594-3594). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Donelan, H. (2016). Social media for professional development and networking opportunities in academia. *Journal of further and higher education*, 40(5), 706-729.
- Elphinston, R. A., & Noller, P. (2011). Time to face it! Facebook intrusion and the implications for romantic jealousy and relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(11), 631-635.
- Erdoğan, Ç. H., & Topuz, R. (2020). Investigation of internet addiction levels of physical education teachers. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 169-175.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. (6th edition). New York: McGraw Hill.
- Gikas, J., & Grant, M. M. (2013). Mobile computing devices in higher education: Student perspectives on learning with cellphones, smartphones & social media. *The Internet and Higher Education*, 19, 18-26.
- Griffiths, M.D. & Kuss, D.J. (2011). Adolescent social networking: Should parents and teachers be worried? *Education and Health*, 29, 23-25.
- Hawi, N. S., & Samaha, M. (2017). The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. *Social Science Computer Review*, 35(5), 576-586.
- Hew, K. F. (2011). Students' and teachers' use of Facebook. *Computers in Human Behavior*, 27(2), 662-676.
- Hogan, M., & Strasburger, V. C. (2018). Social media and new technology: A primer. *Clinical Pediatrics*, 57(10), 1204-1215.

- Hou, Y., Xiong, D., Jiang, T., Song, L., & Wang, Q. (2019). Social media addiction: Its impact, mediation, and intervention. *Cyberpsychology: Journal of psychosocial research on cyberspace*, 13(1), 1-17.
- Jones, A. (2015). How Twitter saved my literature class: a case study with discussion. In C. Wankel, M. Marovich, K. Miller, & J. Stanaityte (Eds.), *Teaching Arts and Science with the New Social Media* (pp. 91–105). Bingley: Emerald Group Publishing.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kemp, S. (2020). *Digital trends 2020: Every single stat you need to know about the internet*. 10.12.2020 tarihinde <https://thenextweb.com/news/digital-trends-2020-every-single-stat-you-need-to-know-about-the-internet> adresinden erişildi.
- Kırık, A., Arslan, A., Çetinkaya, A., & Gül, M. (2015). A quantitative research on the level of social media addiction among young people in Turkey. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(3), 108-122.
- Kircaburun, K. (2016). Self-Esteem, Daily Internet Use and Social Media Addiction as Predictors of Depression among Turkish Adolescents. *Journal of Education and Practice*, 7(24), 64-72.
- Koç, M., & Gülyavaş, S. (2013). Facebook addiction among Turkish college students: The role of psychological health, demographic, and usage characteristics. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(4), 279-284.
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2017). Social networking sites and addiction: Ten lessons learned. *International journal of environmental research and public health*, 14(3), 311-322.
- Krämer, N. C., & Winter, S. (2008). Impression management 2.0: The relationship of self-esteem, extraversion, self-efficacy, and self-presentation within social networking sites. *Journal of media psychology*, 20(3), 106-116.
- Leong, L. Y., Hew, T. S., Ooi, K. B., Lee, V. H., & Hew, J. J. (2019). A hybrid SEM-neural network analysis of social media addiction. *Expert Systems with Applications*, 133, 296-316.
- Longstreet, P., & Brooks, S. (2017). Life satisfaction: A key to managing internet & social media addiction. *Technology in Society*, 50, 73-77.
- Masoumi, D. (2015). Preschool teachers' use of ICTs: Towards a typology of practice. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 16(1), 5-17.
- Mergel, I. (2012). *Social media in the public sector: A guide to participation, collaboration and transparency in the networked world*. New York: John Wiley & Sons.
- Moghavvemi, S., Sulaiman, A., Jaafar, N. I., & Kasem, N. (2018). Social media as a complementary learning tool for teaching and learning: The case of youtube. *The International Journal of Management Education*, 16(1), 37-42.
- Moqbel, M., & Kock, N. (2018). Unveiling the dark side of social networking sites: Personal and work-related consequences of social networking site addiction. *Information & Management*, 55(1), 109-119.
- Nagle, J. (2018). Twitter, cyber-violence, and the need for a critical social media literacy in teacher education: A review of the literature. *Teaching and Teacher Education*, 76, 86-94.
- O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4), 800-804.
- Pantic, I. (2014). Online social networking and mental health. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(10), 652-657.
- Rasiah, R. R. V. (2014). Transformative higher education teaching and learning: Using social media in a team-based learning environment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 123, 369-379.

- Saticı, S. A. & Uysal, R. (2015). Well-being and problematic Facebook use. *Computers in Human Behavior*, 49, 185-190.
- Savci, M., & Aysan, F. (2017). Technological addictions and social connectedness: Predictor effect of internet addiction, social media addiction, digital game addiction and smartphone addiction on social connectedness. *Journal of Psychiatry & Neurological Sciences*, 30(3), 202-216.
- Schleicher, A. (2019). *Helping our youngest to learn and grow: Policies for Early Learning*. Paris: OECD Publishing.
- Sun, Y., & Zhang, Y. (2021). A review of theories and models applied in studies of social media addiction and implications for future research. *Addictive Behaviors*, 114, 106699.
- Şahin, C., & Yağcı, M., (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği-yetişkin formu geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 523-538.
- Tekin, H., & Işıkoğlu Erdoğan, N. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı algıları ile medya alışkanlıklarının incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 130-151.
- Thomas, S. E. (2020). *Digital infrastructure: Development & opportunities-digital education & learning. digital infrastructure investment*. 10.12. 2020 tarihinde <https://www.dissquare.eu/wp-content/uploads/2020/10/Sandra-Thomas-Digital-Learning-Environment.pdf> adresinden erişildi.
- Uzbay, İ.T. (2009). Madde Bağımlılığının Tarihçesi, Tanımı, Genel Bilgiler ve Bağımlılık Yapan Maddeler, *Türk Eczacıları Birliği Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 21(22), 5-15.
- Ünlü, F. (2018). Orta Yaş Üstü Bireylerde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal İzolasyon, *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 161-172.
- Üztemur, S. (2020). The mediating role of academic procrastination behaviours in the relationship between pre-service social studies teachers'social media addiction and academic success. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5(11), 63-101.
- Veziroğlu-Çelik, M., Acar, İ. H., Bilikci, C. A., Şahap, G., & Yalvaç, B. M. (2018). Çocuk, teknoloji ve medya: Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri üzerine bir çalışma. *Electronic Turkish Studies*, 13(3), 147-164.
- Warnick, B. R., Bitters, T. A., Falk, T. M., & Kim, S. H. (2016). Social media use and teacher ethics. *Educational Policy*, 30(5), 771-795.